

INNOVATIEWERK GROEP PERSOONLIJKE LEERPLANNEN

In een persoonlijk leerplan staan de leerdoelen van een leerling omschreven. Hoe je de invoering van het werken met een persoonlijk leerplan het beste kunt aanpakken, ligt mede aan de context van de school. Om zo goed mogelijk aan te sluiten op de vragen vanuit scholen, biedt de innovatiewerkgroep de stappenplannen gedifferentieerd aan.

Er is een stappenplan voor 'blauwe' scholen die met een vastgesteld rooster met ingeplande vaklessen werken. De methode is leidend.

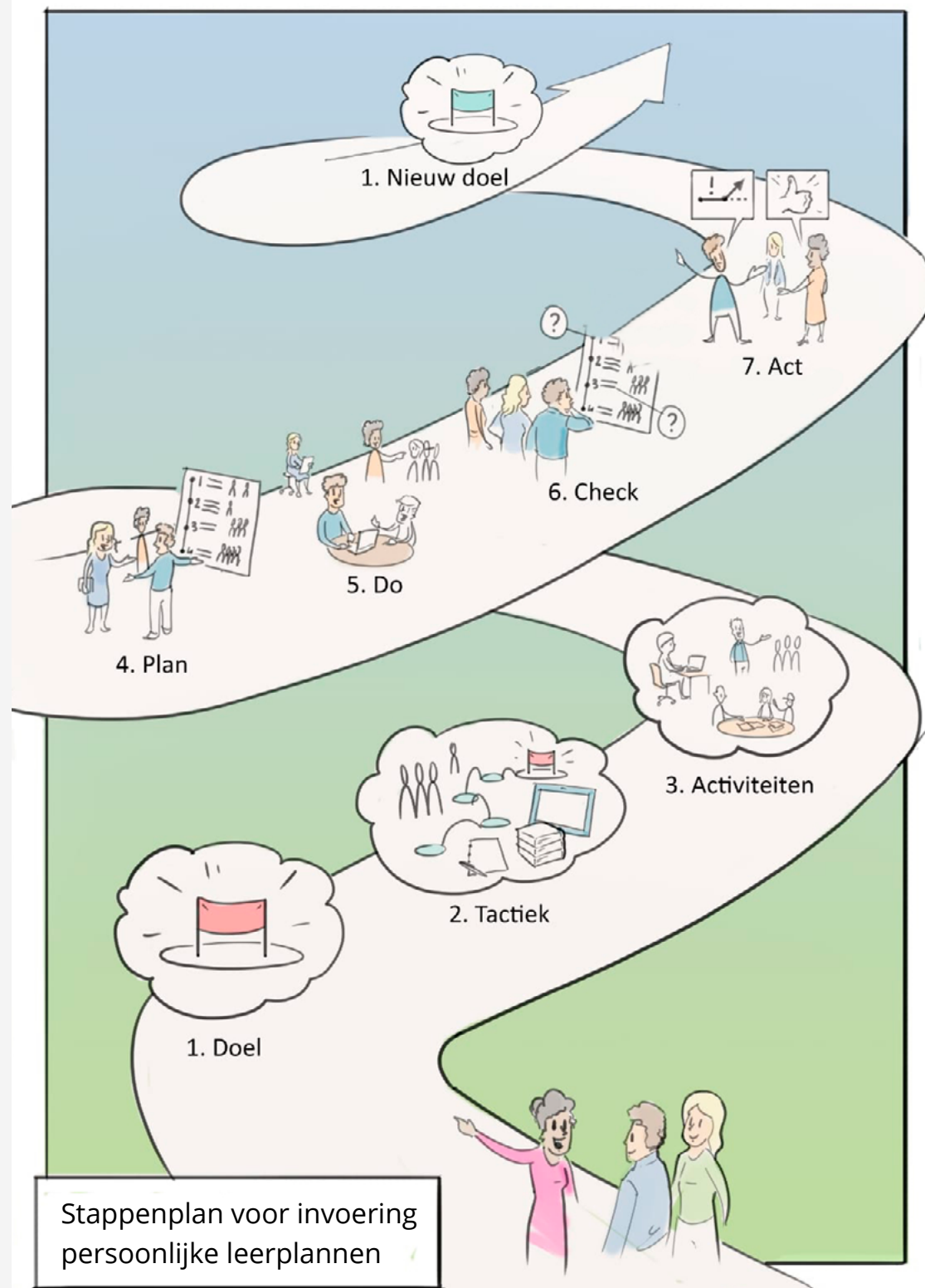
STAPPENPLAN BLAUWE SCHOOL >>

Er is ook een stappenplan voor 'gele' scholen die werken met een vast rooster en ingeroosterde keuzewerktijd. Er wordt zowel met de methode als met eigen materiaal gewerkt.

STAPPENPLAN GELE SCHOOL >>

Als laatste is er een plan voor 'groene' scholen die met een flexibel rooster werken. De leerlingen zien elke dag hun coach. De vaksecties zorgen voor een doorlopende leerlijn.

STAPPENPLAN GROENE SCHOOL >>





STAPPENPLAN BLAUWE SCHOOL



Dit stappenplan beschrijft hoe je als blauwe school de begeleiding en monitoring van persoonlijke leerplannen kunt implementeren. Blauwe scholen kenmerken zich door traditioneel onderwijs en leveren leerlingen met goede vakkennis af. Leerlingen zitten in klassen bij elkaar, volgen vaste roosters en gaan voor ieder vak naar een ander lokaal. De docent bepaalt wat de leerlingen doen, vakoverstijgende projecten en ontwikkeling van 'soft skills' vormen geen vast onderdeel van het curriculum. De projecten die er zijn, bieden keuzes aan de leerlingen. Dat is de eerste stap richting werken met persoonlijke leerplannen.



OVERZICHT STAPPENPLAN BLAUWE SCHOOL

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een haalbaar doel motiveert, helpt de leerlingen gericht te leren en vergroot de kans op succes. Het helpt bovendien om na te denken over wat jij als docent aan het doel bent, houdt het overzichtelijk en begint met één realistisch doel. In de praktijk heb je waarschijnlijk niet genoeg tijd om meerdere doelen tegelijk na te streven.

VOORBEELDEN

- 1. Een haalbaar doel betekent ook dat de leraar voor jou als docent met te hoog ligt. Ken jezelf!
- 2. De instructie van een nieuw vak kan een mooie aanleiding zijn om met persoonlijke leerplannen te gaan werken.

TIP!

- 1. Een haalbaar doel betekent ook dat de leraar voor jou als docent met te hoog ligt. Ken jezelf!
- 2. De instructie van een nieuw vak kan een mooie aanleiding zijn om met persoonlijke leerplannen te gaan werken.

LEERLING 2020

NAAR STAP 2 →

STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? De stap voor stap te werk. Ben jij de enige op jouw school die met gepersonaliseerd leren aan de slag gaat? Betrek dan ook je leidinggevende bij de stappen die je wilt zetten. Als je met andere docenten uit je vaksectie samenwerkt, stel dan een werkgroep samen met enthousiaste collega's en één of twee toelichters. Stem met elkaar af wat je belangrijk vindt en hoe je je doel meetbaar maakt.

TIP!

- 1. Kijk wat je samen met je leerlingen kunt bereiken als jij de enige docent bent die de stap naar gepersonaliseerd leren zet. Overleg ook met collega's die opereren voor deze manier van leren en vraag eens of een collega bij je komt kijken om je van feedback te voorzien.
- 2. Bepaal wat volgens jou goed is voor je leerlingen, bepaal zelf of je minder belangrijke lesstof overlaat of juist extra verbanden maakt. Kijk of het lukt om een expert op het gebied van werken met persoonlijke leerplannen te zetten. Deze kan het belang van coaching op de kaart zetten en collega's op weg helpen.

LEERLING 2020

NAAR STAP 3 →

STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaalt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Als je bijvoorbeeld inzichtelijk wilt maken voor leerlingen wat zij leren, kun je de lesstof in leerdoelen opdelen, voor leerlingen hebben dan wel een planning nodig die jij als docent moet maken.

Daarmee zien de leerlingen welke leerdoelen bij iedere paragraaf horen en wanneer die getoetst worden. Een andere actie in dit voorbeeld kan zijn dat je formele toets na de afsluiting van iedere paragraaf. Denk ook aan verdeling: verdeel de opdrachten in makkelijk en moeilijk en laat de leerling kiezen.

VOORBEELDEN

- 1. Zo kun je een begin maken met de lesstof opdelen.
- 2. Een docent kan de lesstof opdelen met een leerplanner. Hoe ze dat doet, lees je later.
- 3. In het kwartaal kan je kunt starten met de lesstof opdelen.

TIP!

- 1. Plan frequent een overleg in als je met een werkgroep aan de slag gaat.
- 2. Maak het niveau van de leerdoelen inzichtelijk voor de leerlingen: opdracht 1 moet je volge jaar al kunnen, met opdracht 2 kun je zien dat je de stof beheerst.

LEERLING 2020

NAAR STAP 4 →

STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiency en een duidelijke structuur. Bedenk voor jezelf wanneer je je doel wilt bereiken. Dat hoeft niet per se in tijd te zijn. Als je aan de hand van het lesboek de lesstof in leerdoelen opkijkt, dan kan de lengte van een hoofdstuk ook je leidraad zijn.

TIP!

- 1. Een voorbeeld van een draaiboek of werkplan voor leerlingen vind je later.
- 2. Het is de bedoeling dat je je doel planmatig (Plan) uitvoert (Do), controleert (Check) en bijstelt (Act).

LEERLING 2020

NAAR STAP 5 →

STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

In deze vijfde stap volg je het draaiboek of de planning die je hebt gemaakt. Voor jou als docent kan deze nieuwe manier van werken betekenen dat je de methode die je gewend bent, moet loslaten. Houdd bij wat wel en niet werkt; in de uitvoeringsfase kun je zaken tegenkomen die je van tevoren niet hebt bedacht. In de volgende stap kun je aanpassingen doen als dat nodig is.

TIP!

- 1. Wat bij de ene klas goed werkt, kan bij de andere klas heel anders uitpakken. Raak niet van de wijs en neem je bevindingen mee om in de volgende fase de nodige aanpassingen te doen.
- 2. Geef geen feedback maar geef de opdracht aan de leerlingen dat ze ervoor moeten zorgen dat ze bij zijn, waarom bij de leerling inzichtelijk moet zijn wat jij hiervan verwacht. Zo kun jij monitoren en coachen en heeft de leerling zelf de verantwoordelijkheid om bij te blijven. Maar schroom niet om samen met de leerling te plannen wanneer hij aan de opdracht moet gaan werken als blijkt dat de leerling anders gaat lopen.

LEERLING 2020

NAAR STAP 6 →

STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Tijd voor reflectie: in deze stap controleer je of iedereen op de goede weg richting het doel is. Let op de signalen. Als leerlingen in het wilde weg vragen gaan stellen, kan dat een teken zijn dat ze iets missen of niet goed begrijpen hoe ze hun leerdoel moeten bereiken.

En als de hele klas een opdracht felicitas maakt, komt dat dan doordat jouw leerlingen zo goed zijn of is het niveau van de opdracht te laag? Ga losstaand en controleer hun voortgang. Sluit bijvoorbeeld iedere paragraaf af met een formatieve toets.

TIP!

- 1. Verzamel alle informatie per leerling per aspect bij: leerwerk, inzichtelijke vragen, moeilijkheidsvragen in een portfolio, om zo de voortgang te controleren.

LEERLING 2020

NAAR STAP 7 →

STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers richting het doel zoals geformuleerd in de eerste stap van dit stappenplan? Of is bijsturing nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Kijk ook of je - buiten de lessen om - zaken anders kunt doen, bijvoorbeeld door een vakoverstijgend (nieuw) vak of project aan te bieden.

TIP!

- 1. Probeer niet alles in één keer aan te passen of te veranderen. Kies één onderdeel en als je daar verandering over bent, pak dan het volgende aan.
- 2. Versteek de taken als je met meerdere docenten op deze manier werkt. Welke kun je de laten in de vaksectie verdelen.
- 3. Doel je ervaringen en het leerproces met collega's maak een nieuwheid of gebruik daarvoor het teamoverleg of de sectorvergadering.

LEERLING 2020

1. Nieuw doel

NAAR STAP 1 →





STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL



1. Doel

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een persoonlijk leerplan motiveert leerlingen, helpt ze gericht te leren en vergroot de kans op succes. Daarvoor is het belangrijk om na te denken wat jij als docent doet. Start zelf met één realistisch doel. Denk daarbij aan de onderstaande voorbeelden. In de praktijk heb je waarschijnlijk niet genoeg tijd om meerdere doelen tegelijk na te streven.



VOORBEELDEN

- 📍 Inzichtelijk maken wat leerlingen aan het leren zijn;
- 📍 Leerlingen bewust maken van hun eigen leerproces;
- 📍 Leerlingen uitdagen om op hun eigen niveau tot verdieping te komen.

TIP!

- 💡 Een haalbaar doel betekent ook dat je de lat voor jou als docent niet te hoog legt. Ken jezelf.
- 💡 De introductie van een nieuw vak kan een mooie aanleiding zijn om met persoonlijke leerplannen te gaan werken.



NAAR STAP 2 →



STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? Ga stap voor stap te werk. Ben jij de enige op jouw school die met gepersonaliseerd leren aan de slag gaat? Betrek dan ook je leidinggevende bij de stappen die je wilt zetten. Als je met andere docenten uit je vaksectie samenwerkt, stel dan een werkgroep samen met enthousiaste collega's en één of twee teamleiders. Stem met elkaar af wat je belangrijk vindt en hoe je je doel meetbaar maakt.



2. Tactiek

TIP!

- 💡 Kijk wat je samen met je leerlingen kunt bereiken als jij de enige docent bent die de stap naar gepersonaliseerd leren zet. Overleg ook met collega's die openstaan voor deze manier van leren en vraag eens of een collega bij je komt kijken om je van feedback te voorzien.
- 💡 Bekijk wat volgens jou goed is voor je leerlingen: bepaal zelf of je minder belangrijke lesstof overslaat of juist extra werkbladen toevoegt.
- 💡 Kijk of het lukt om een expert op het gebied van werken met persoonlijke leerplannen in te zetten. Deze kan het belang van coaching op de kaart zetten en collega's op weg helpen.



NAAR STAP 3 →



STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaalt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Als je bijvoorbeeld inzichtelijk wilt maken voor leerlingen wat zij leren, kun je de lesstof in leerdoelen opdelen. Jouw leerlingen hebben dan wel een planning nodig die jij als docent moet maken.

Daarmee zien de leerlingen welke leerdoelen bij iedere paragraaf horen en wanneer die getoetst worden. Een andere actie in dit voorbeeld kan zijn dat je formatief toetst na de afronding van iedere paragraaf. Denk ook aan verdieping; verdeel de opdrachten in makkelijk en moeilijk en laat de leerling kiezen.

VOORBEELDEN

- 🌐 Zo kun je een begin maken met [individuele leerroutes](#).
- 🌐 Een docente biologie differentieert met een lesplanner. Hoe ze dat doet, lees je [hier](#).
- 🌐 En hier lees je hoe je kunt starten met [formatief toetsen](#).

TIP!

- 💡 Plan frequent een overleg in als je met een werkgroep aan de slag gaat.
- 💡 Maak het niveau van de leerdoelen inzichtelijk voor de leerlingen: opdracht 1 moest je vorig jaar al kunnen, met opdracht 4 laat je zien dat je de stof beheerst.



3. Activiteiten



NAAR STAP 4 →



STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiency en een duidelijke structuur. Bedenk voor jezelf wanneer je je doel wilt bereiken. Dat hoeft niet per se in tijd te zijn. Als je aan de hand van het lesboek de lesstof in leerdoelen opknipt, dan kan de lengte van een hoofdstuk ook je leidraad zijn.



4. Plan

TIP!

- 💡 Een voorbeeld van een draaiboek of werkplan voor leerlingen vind je [hier](#).
- 💡 Met de [PDCA-cyclus](#) volgens Deming kun je je doel plannen (Plan), uitvoeren (Do), controleren (Check) en bijstellen (Act).



NAAR STAP 5 →



STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

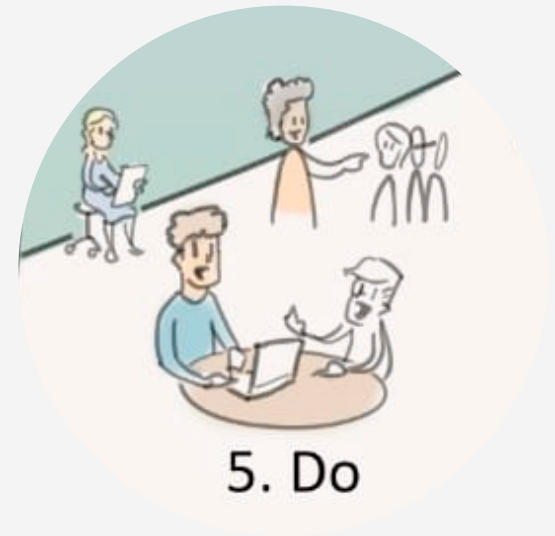
In deze vijfde stap volg je het draaiboek of de planning die je hebt gemaakt. Voor jou als docent kan deze nieuwe manier van werken betekenen dat je de methode die je gewend bent, moet loslaten. Houd bij wat wel en niet werkt; in de uitvoeringsfase kun je zaken tegenkomen die je van tevoren niet hebt bedacht. In de volgende stap kun je aanpassingen doen als dat nodig is.

TIP!

💡 Wat bij de ene klas goed werkt, kan bij de andere klas heel anders uitpakken. Raak niet van de wijs en neem je bevindingen mee om in de volgende fase de nodige aanpassingen te doen.

💡 Maak inzichtelijk welke planning de

leerlingen moeten volgen en wat je van ze verwacht. Zo kan jij monitoren en coachen en heeft de leerling zelf de verantwoordelijkheid om bij te blijven. Als blijkt dat een leerling achtergaat lopen, plan dan voor de leerling in om aan de opdracht te werken.



NAAR STAP 6 →



STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

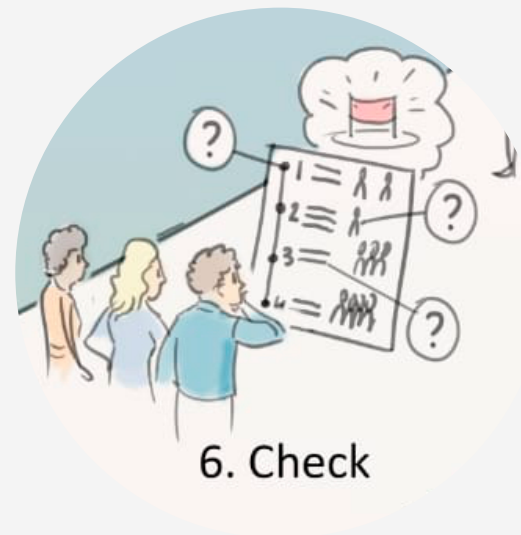
Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Tijd voor reflectie: in deze stap controleer je of iedereen op de goede weg richting het doel is. Let op de signalen. Als leerlingen in het wilde weg vragen gaan stellen, kan dat een teken zijn dat ze iets missen of niet goed begrijpen hoe ze hun leerdoel moeten bereiken.

En als de hele klas een opdracht feilloos maakt, komt dat dan doordat jouw leerlingen zo goed zijn of is het niveau van de opdracht te laag? [Vraag leerlingen om feedback](#) en controleer hun voortgang. Sluit bijvoorbeeld iedere paragraaf af met een formatieve toets.

TIP!

💡 Verzamel alle informatie per leerling per aspect (bijv. leerwerk, inzichtelijke vragen, nauwkeurig werken) in een portfolio, om zo de voortgang te controleren.



NAAR STAP 7 →



STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

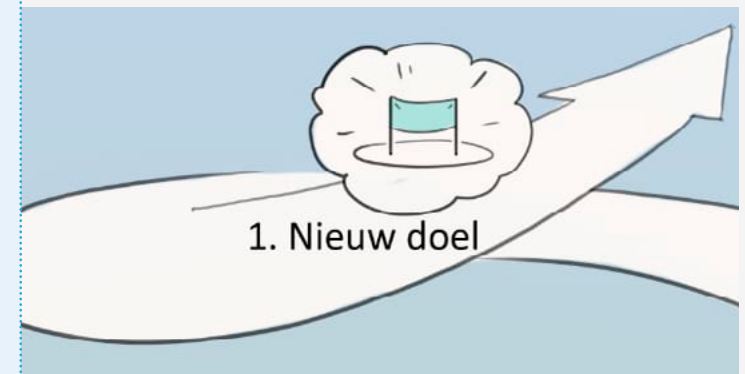
Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers richting het doel zoals geformuleerd in de eerste stap van dit stappenplan? Of is bijsturing nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Kijk ook of je – buiten de lessen om – zaken anders kunt doen, bijvoorbeeld door je lesstof gedifferentieerder aan te bieden.



TIP!

- 💡 Probeer niet alles in één keer aan te passen of te veranderen. Kies één onderdeel en als je daar tevreden over bent, pak dan het volgende aan.
- 💡 Verdeel de taken als je met meerdere docenten op deze manier werkt. Wellicht kun je de werkzaamheden in de vaksectie verdelen.
- 💡 Deel je ervaringen en het leerproces met collega's: maak een nieuwsbrief of gebruik daarvoor het teamoverleg of de sectievergadering.



LEERLING
2020





VOORBEELD PLANNING

VWO 3

Natuurkunde

Leerdoelen H1 Krachten	Activiteiten	Opdrachten	Verdieping
1.1 Krachten om je heen ▶ Je kunt soorten krachten herkennen ▶ Je kunt krachten als vectoren tekenen ▶ Je kunt rekenen met zwaartekracht $F = m \cdot g$ ▶ Je kunt rekenen met druk $P = F/A$		(1), 2, 3, 4, 5, 6, 8, (10), 11, 12	9
1.2 Krachten in evenwicht ▶ Je kunt het begrip evenwicht uitleggen ▶ Je kent het begrip normaalkracht ▶ Je kunt rekenen met veerkracht $F = C \cdot u$ ▶ Je kunt resulterende kracht bepalen (2 methoden) ▶ Je kent het verschil tussen stabiel en instabiel evenwicht	Demo vliegende paperclip Proef veerconstante	(13), 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, (23), 25	21
1.3 Krachten in het heelal ▶ Je kunt uitleggen hoe planeten in een baan blijven ▶ Je kunt rekenen met zwaartekracht in het heelal ▶ Je kent het begrip gewicht		(26), 27, 28, 34	29, 31
1.4 Hefbomen ▶ Je kunt verschillende hefbomen herkennen ▶ Je kunt rekenen met krachtmoment $M = F \cdot r$ ▶ Je kunt de momentenwet toepassen	Proef momentenwet	39), 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47	48
1.5 Krachten overbrengen ▶ Je kent de functie van losse katrollen en vaste katrollen ▶ Je kunt benodigde hijskracht berekenen ▶ Je kunt rekenen met arbeid $W = F \cdot s$ ▶ Je kunt uitleggen hoe een hydraulische krik werkt		(52), 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62	63
Test jezelf		1 t/m 20	Torenkraan Proef 6 Doorbuiging brug





STAPPENPLAN GELE SCHOOL



Dit stappenplan beschrijft hoe je als gele school de begeleiding en monitoring van persoonlijke leerplannen verder kunt implementeren en uitbouwen.

Gele scholen werken met vaste roosters waar ook keuzevakken op staan. Leerlingen kiezen vooraf welk keuzevak zij in hun eigen rooster willen opnemen. Binnen het rooster is ook keuzevrijheid ingebouwd op het gebied van vakoverstijgende projecten.



OVERZICHT STAPPENPLAN GELE SCHOOL

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een haalbaar doel motiveert, helpt de leerlingen gericht te leren en vergroot de kans op succes. Het helpt bovendien om na te denken over wat je als docent aan het doen bent. Leerlingen kunnen voor een bepaald vak of leerdoel al op de goede weg zijn. Door te reflecteren kun je de leerling helpen om te verdiepen en een nieuw realistisch doel na te streven. Kan de leerling bijvoorbeeld goed presenteren, maar wil hij ook leren te enthousiasmeren? Dan is het de taak van de docent om de leerling daarin met de juiste denkfouten te coachen. Wat heb je nodig om dat doel te bereiken?

TIP!

- 1. Iedere leerling heeft een andere set aan kennis en vaardigheden en een ander voorkeursleerend doel dat niet buiten zijn of haar comfortzone ligt.
- 2. Leerlingen mogen denken en erachter komen dat iets niet haalbaar is, maar je als docent kunt en bent om hen te helpen om een ander doel te kiezen.
- 3. Leerlingen mogen denken en erachter komen dat iets niet haalbaar is, maar je als docent kunt en bent om hen te helpen om een ander doel te kiezen.

VOORBEELDEN

- 1. Leerlingen kunnen een presentatie maken van hun eigen leerdoel.
- 2. Leerlingen kunnen een presentatie maken van hun eigen leerdoel.
- 3. Leerlingen kunnen een presentatie maken van hun eigen leerdoel.

LEERLING 2020

NAAR STAP 2 →

STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? In deze fase moeten zowel leerlingen als docenten hierover nadenken. Heeft de leerling een computer nodig of een boek? Wat moet hij doen als hij geen computer heeft? En wat heb jij als docent nodig? Wat zijn de noodzakelijke randvoorwaarden (digitaal, ELO, Apps, afmetingen en inrichting van het lokaal enz.) Heel concreet: is het doel van de school bijvoorbeeld dat alle leerlingen zich bewust worden van hun eigen leerproces? Bedenk dan hoe je dat meetbaar maakt via een ruilmeter. Bedenk ook wie dat oppakt, in welke vorm (digitaal of op papier) en hoe het past in het rooster. Stel een werkgroep samen van enthousiaste docenten en één of twee teamleiders; draagvlak van het management is belangrijk als je een verandering wilt doorvoeren.

TIP!

- 1. Ploes draaien en best practices delen helpt om de volgende stap in werken met persoonlijke leerplannen te zetten. Collegas kunnen zo voor elkaar zorgen en een pilot naast de leerling of een werkgroep.
- 2. In het rooster nog een tijdje opgenomen voor vakoverstijgende samenwerking? Bijvoorbeeld.

LEERLING 2020

NAAR STAP 3 →

STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaakt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Heb je als doel om bewustwording over het eigen leerproces te creëren? Naast de ruilmeter die je bijvoorbeeld via een vragenlijst kunt uitvoeren, is het ook goed om te bedenken welke middelen je inzet om de vooruitgang te meten. Ga je een nieuw digitaal leermodel inzetten en wil je weten wat collega's daarvan vinden? Bedenk dan welke docenten vrijgemaakt moeten worden om [plan](#), [do](#), [check](#) en [act](#) van naam te nemen je les op. Een ander voorbeeld van een actiepunt is de evaluatie.

TIP!

- 1. Houd een klassenbespreking van naam (digitaal) en/of een feedback te vragen aan de leerlingen. Elk kind kan een voorbeeld van een goede voorbeeld geven.
- 2. Onderzoek met de docenten en leerlingen het spannend vinden om nieuwe dingen te proberen, een goede voorbeeld is het hanteer.

LEERLING 2020

NAAR STAP 4 →

STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiëntie en een duidelijke structuur. Hoe meer keuzevrijheid er is, hoe belangrijker die structuur is. Iedere stap krijgt daarom een plaats in het draaiboek. Omcirkel in dat draaiboek welke docenten erbij betrokken zijn en welke ruimtes je nodig hebt. Vergaaf de evaluatiemomenten met en houd ook rekening met communicatie met de ouders, de teamleider en andere collega's.

TIP!

- 1. Een draaiboek is een goed middel om te plannen en te organiseren. Het moet efficiënt en makkelijk te gebruiken zijn. Het moet duidelijk zijn wat de volgende stap is. Het moet duidelijk zijn wat de volgende stap is. Het moet duidelijk zijn wat de volgende stap is.

LEERLING 2020

NAAR STAP 5 →

STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

In deze vijfde stap volg je het draaiboek of de planning die je hebt gemaakt en voer je uit wat je hebt bedacht. Dit is het moment waarop de docent zijn rol als coach uitoefent. De leerling gaat aan de slag met zijn leerdoel en de docent begeleidt, motiveert en reflecteert. In de uitvoerende fase wordt ook duidelijk wat een nieuwe manier van werken voor jou als docent betekent. Hoe ziet jouw les er bijvoorbeeld uit als je niet meer met PowerPoint maar met Socrative werkt? Wat gaat goed en wat kan beter? Hou bij wat wel en niet werkt in de uitvoeringsfase kun je zaken tegenkomen die je van tevoren niet hebt bedacht.

TIP!

- 1. Wat bij de ene klas goed werkt, kan bij de andere klas heel anders uitpakken. Heem je bevindingen mee om in de volgende fase de nodige aanpassingen te doen.
- 2. Ga op zoek naar een tool waarin de voorbeelden van de leerlingen gemakkelijk vertaald kunnen worden. Vakoverstijgend werken en het werken met individuele leerdoelen moet buiten de didactische en pedagogische extra inspanning niet leiden tot extra administratieve druk.

LEERLING 2020

NAAR STAP 6 →

STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Tijd voor reflectie je voort je plan uit en de leerlingen ook, maar gaat dat ook goed? Evaluer met je team aan het einde van ieder project hoe het gaat. Is het klassenmanagement op orde? Hoe vinden de leerlingen het om meer keuzevrijheid te hebben? Krijgen de docenten de juiste begeleiding? Ondernemen je leerlingen de juiste stappen? [Wat feedback aan leerlingen](#), ouders, (vak)collega's en teamleider om te controleren of de leerdoelen behaald worden.

TIP!

- 1. Verzamel alle informatie per leerling in een portfolio om zo de voortgang te controleren.

LEERLING 2020

NAAR STAP 7 →

STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL
STAP 2: TACTIEK
STAP 3: ACTIVITEITEN
STAP 4: PLAN
STAP 5: DO
STAP 6: CHECK
STAP 7: ACT

Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers of is bijstelling nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Als bijstelling nodig is, bedenk dan welke strategie je volgt. Laat docenten van elkaar leren via collegiale observaties en houd daarom ruimte over in het rooster. Deel best practices of laat Buddy's met positieve ervaringen feedback geven als het gaat om interactieve lessen en het persoonlijke leerplan. Betrek ook de leerlingen bij de stappen die je gaat zetten.

TIP!

- 1. Feedback geven kan spannend zijn; creëer een veilig omgeving waarin leerlingen hun mening durven te geven.
- 2. Durf van elkaar te leren en geef niet alleen feedback maar leer ook van anderen met het ontvangen ervan.
- 3. Deel je ervaringen en het leerproces met collega's. Maak een nieuwsvier of gebruik hiervoor het teamoverleg of de actievergadering.

LEERLING 2020

NAAR STAP 1 →





STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL



STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een persoonlijk leerplan motiveert leerlingen, helpt ze gericht te leren en vergroot de kans op succes. Leerlingen zijn al op weg om te werken vanuit leerdoelen. Door met de leerlingen te reflecteren help je ze te

verdiepen. Daarbij is het wel belangrijk wat jij als docent doet, zoals de leerlingen met de juiste denkvragen coachen. Stel hiervoor een realistisch doel op. Denk daarbij aan de onderstaande voorbeelden.

TIP!

- 💡 Iedere leerling heeft een andere set aan kennis en vaardigheden en een ander eerstvolgend haalbaar doel dat net buiten zijn of haar comfortzone ligt. [Lees hier meer over de 'Zones van ontwikkeling' van Vygotsky.](#)
- 💡 Leerlingen mogen dromen en erachter komen dat iets niet haalbaar is, mits je als docent [coach](#)t en [begeleidt](#).
- 💡 Stel denkvragen aan de leerlingen en doe suggesties, maar laat hen zelf met het antwoord komen.
- 💡 Meerdere doelen die met elkaar samenhangen, kunnen ook haalbaar zijn; denk aan timemanagement en communicatie als onderdeel van het leerdoel 'leren presenteren'.

VOORBEELDEN

- 📌 [Leerlingen bewust maken van hun eigen leerproces;](#)
- 📌 [Leerlingen uitdagen om op hun eigen niveau tot verdieping te komen;](#)
- 📌 [Leerlingen op een enthousiasmerende manier leren presenteren.](#)



NAAR STAP 2 →



STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? In deze fase moeten zowel leerlingen als vakdocenten hierover nadenken. Heeft de leerling een computer nodig of een boek? Wat moet hij doen als hij geen computer heeft? En wat heb jij als docent nodig? Wat zijn de noodzakelijke randvoorwaarden (Digibord, ELO, Apps, afmetingen en inrichting van het lokaal, enz.) Heel concreet: is

het doel van de school bijvoorbeeld dat alle leerlingen zich bewust worden van hun eigen leerproces? Bedenk dan hoe je dat meetbaar maakt via een nulmeting. Bedenk ook wie dat oppakt, in welke vorm (digitaal of op papier) en hoe het past in het rooster. Stel een werkgroep samen van enthousiaste docenten en één of twee teamleiders; draagvlak van het management is belangrijk als je een verandering wilt doorvoeren.



2. Tactiek

TIP!

- 💡 Pilots draaien en best practices delen helpt om de volgende stap in werken met persoonlijke leerplannen te zetten; collega's kunnen zo [leren van elkaar](#) en een pilot maakt duidelijk of iets werkt.
- 💡 Is in het rooster nog geen tijd opgenomen voor vakoverstijgende samenwerking? Bekijk

- wanneer betrokken leerlingen les hebben van één van de docenten die de pilot draait en of de andere docenten kunnen aansluiten.
- 💡 Kijk of het lukt om een expert op het gebied van werken met persoonlijke leerplannen in te zetten. Deze kan het belang van coaching op de kaart zetten en collega's op weg helpen.



NAAR STAP 3 →



STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaalt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Heb je als doel om bewustwording over het eigen leerproces te creëren? Naast de nulmeting die je bijvoorbeeld via een vragenlijst kunt uitvoeren, is het ook goed om te bepalen welke middelen je inzet om de

voortgang te meten. Ga je een nieuw digitaal leermiddel inzetten en wil je weten wat collega's daarvan vinden? Bedenk dan welke docenten vrij geroosterd moeten worden om [jouw les te observeren](#) of neem je les op. Een ander voorbeeld van een actiepoint is de evaluatie.

TIP!

- 💡 Houd een klassendiscussie of neem een (digitale) enquête af om feedback te vragen aan de leerlingen.
- 💡 Bekijk welke [vakoverstijgende projecten](#) docenten samen kunnen oppakken.
- 💡 Onderschat niet dat docenten én leerlingen het spannend vinden om nieuwe dingen te proberen; een goede voorbereiding is het halve werk.



3. Activiteiten



NAAR STAP 4 →



STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiency en een duidelijke structuur. Hoe meer keuzevrijheid er is, hoe belangrijker die structuur is. Iedere stap krijgt daarom een plaats in het draaiboek. Omschrijf in dat draaiboek welke docenten erbij betrokken zijn en welke ruimtes je nodig hebt. Vergeet de evaluatiemomenten niet en houd ook rekening met communicatie met de ouders, de teamleider en andere collega's.



TIP!

- 💡 Een [6-weeks rooster](#) met projectweken is het meest efficiënt en maakt duidelijk wie wat wanneer doet.
- 💡 Een voorbeeld van een draaiboek of werkplan voor leerlingen vind je [hier](#).



NAAR STAP 5 →



STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

In deze vijfde stap volg je het draaiboek of de planning die je hebt gemaakt en voer je uit wat je hebt bedacht. Dit is het moment waarop de docent zijn rol als coach uitoefent. De leerling gaat aan de slag met zijn leerdoel en de docent begeleidt, motiveert en reflecteert. In de uitvoerende fase wordt ook duidelijk wat een nieuwe manier

van werken voor jou als docent betekent. Hoe ziet jouw les er bijvoorbeeld uit als je niet meer met PowerPoint maar met Socrative werkt? Wat gaat goed en wat kan beter? Houd bij wat wel en niet werkt; in de uitvoeringsfase kun je zaken tegenkomen die je van tevoren niet hebt bedacht.

TIP!

- Wat bij de ene klas goed werkt, kan bij de andere klas heel anders uitpakken. Neem je bevindingen mee om in de volgende fase de nodige aanpassingen te doen.
- Ga op zoek naar een tool waarin de vorderingen van de leerlingen

gemakkelijk vastgelegd kunnen worden. Vakoverstijgend werken en het werken met individuele leerdoelen moet buiten de didactische en pedagogische extra inspanning niet leiden tot extra administratieve druk.



NAAR STAP 6 →



STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

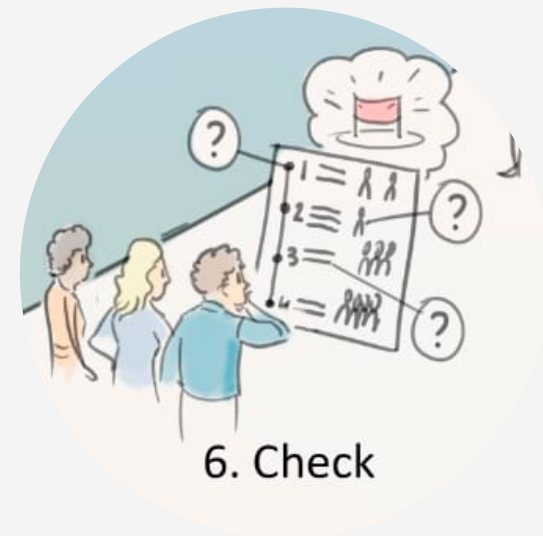
STAP 7: ACT

Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Tijd voor reflectie: je voert je plan uit en de leerlingen ook, maar gaat dat ook goed? Evalueer met je team aan het einde van ieder project hoe het gaat. Is het klassenmanagement op orde? Hoe vinden de leerlingen het om meer keuzevrijheid te hebben? Krijgen de docenten de juiste begeleiding? Ondernemen je leerlingen de juiste stappen? [Vraag feedback aan leerlingen](#), ouders, (vak)collega's en teamleiders om te controleren of de leerdoelen behaald worden.

TIP!

💡 Verzamel alle informatie per leerling in een portfolio om zo de voortgang te controleren.



NAAR STAP 7 →



STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

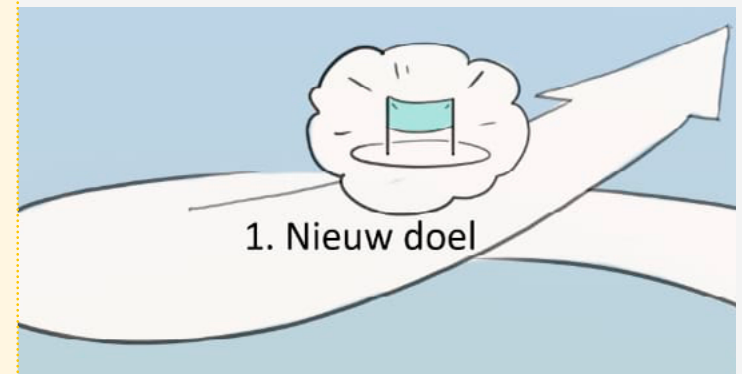
Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers of is bijsturing nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Als bijsturing nodig is, bedenk dan welke strategie je volgt. Laat docenten van elkaar leren via collegiale visitaties en houd daarvoor ruimte over in het rooster. Deel 'best practices' of laat 'buddys' met positieve ervaringen feedback geven als het gaat om interactieve lessen en het persoonlijke leerplan. Betrek ook de leerlingen bij de stappen die je gaat zetten.



TIP!

- 💡 Feedback geven kan spannend zijn; creëer een veilige omgeving waarin leerlingen hun mening durven te geven.
- 💡 Durf van elkaar te leren en geef niet alleen [feedback](#), maar leer ook omgaan met het ontvangen ervan.
- 💡 Deel je ervaringen en het leerproces met collega's: maak een nieuwsbrief of gebruik daarvoor het teamoverleg of de sectievergadering.





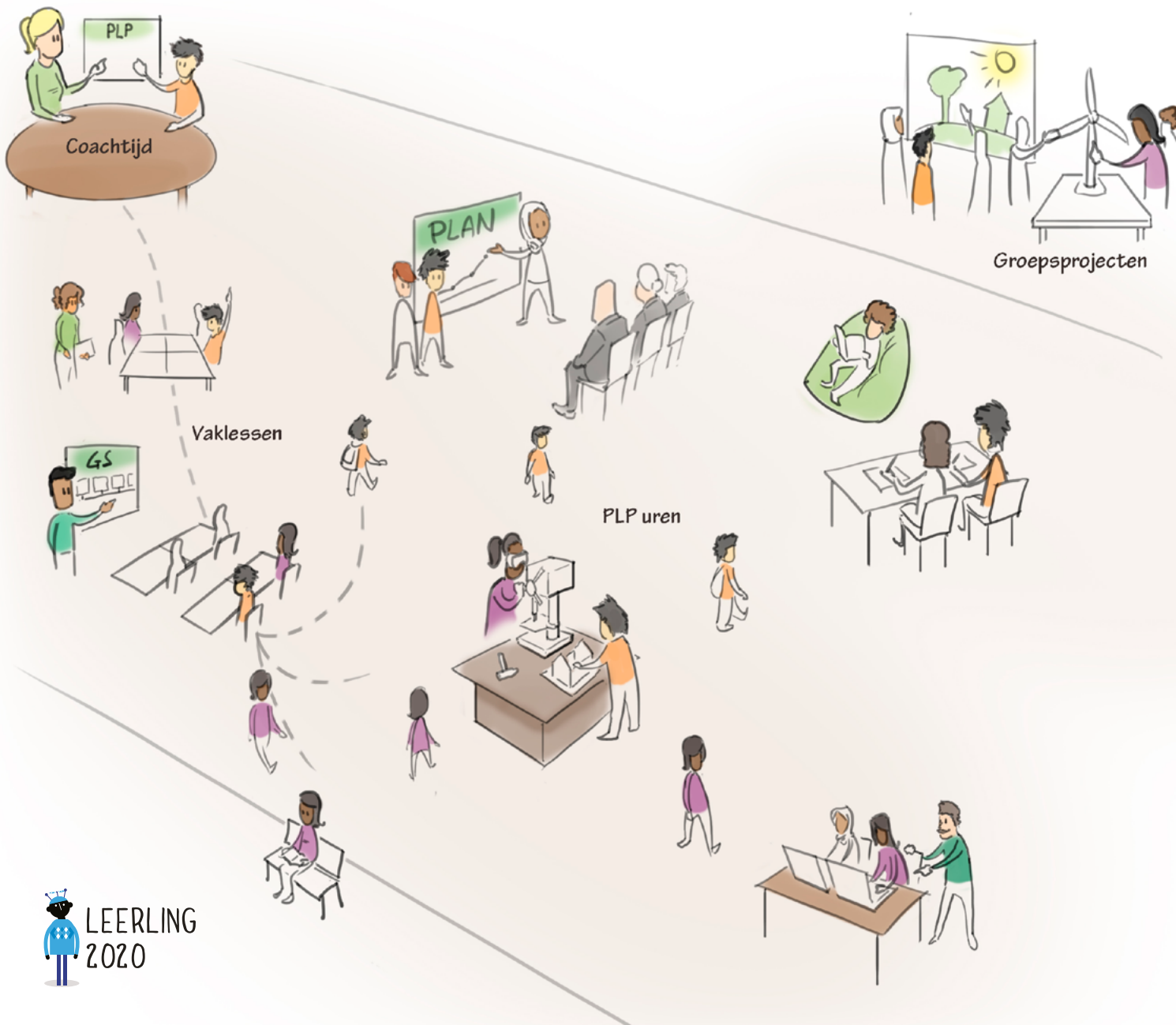
VOORBEELD STUDIEWIJZER

Periode 1	Vak	Verplicht	Leren	Maken/Doen	Keuzedelen
Week 39 24 - 28 september	En	Ex. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 Wb. P. 13 till 16	Vocabulary words G Grammar 1, 2	1. Watch: • PP (E) Grammar Instruction • F watching 2. Listen to audio file (G)	1.Task on p. 18 of your Tb, wb p. 27 2. Read a novel 3. Verrijking
	Ne	Woordsoorten: lidwoorden en zelfstandig naamwoord, Kijk op taal: werken met een woordenboek, Lezen: onderwerp en deelonderwerp, Schrijven: begrijpelijk schrijven i.s.m. IK e-mail versturen.	Woordsoorten: blz. 28 en 29, de groene stukjes. Kijk op taal: blz. 24, het groene gedeelte Lezen: Blz. 7 en 8, het groene gedeelte Schrijven: blz. 15, het groene gedeelte	Voor de les: PP bekijken en luisteren Tijdens de les: ▶ opdr.en 2 en 4 blz. 29 ▶ opdr.en 2 en 3 blz. 8 en 9 De gemaakte oefeningen kijk je met een klasgenoot na.	Boek lezen
	Gs	H1 §3	Hoofdvraag: wat voor gevolgen had de ontdekking van de landbouw voor het leven van mensen? 1: Je kunt uitleggen waar en waarom op die plek de agrarische revolutie begon 2: Je kunt uitleggen hoe de eerste stedelijke samenlevingen ontstonden	▶ Opdr. 1 t/m 6 blz. 17	Verdieping 1.3 blz. 19
	Ak		1: Wat een plattegrond is 2: Hoe je een plattegrond moet lezen 3: Hoe je een plattegrond maakt op schaal	1 t/m 8 + 10 ▶ Het maken van een plattegrond van school in het Engels (i.s.m. En)	Opdr. 9 blz. 16
	IK	Planner (Pr. 3) Bronnen (Pr. 4)	▶ Je leert gebruik te maken van meerdere bronnen. ▶ Je leert bronnen kritisch te beoordelen. ▶ Je leert bronnen correct weer te geven.	▶ Planner maken in Word ▶ Vijf bronnen zoeken en weergeven in verslag	▶ Planner ingevuld en opgemaakt ▶ Leeg verslag correct technisch opgemaakt
	Mentorles/ coaching	Plannen	▶ Je leert goed plannen met je agenda en een planner	Vul al je huiswerk in in je agenda en je planner zoals je denkt dat het hoort.	
	En – Ak	Plattegrond		Maak een plattegrond van school in het Engels	
	Ne – IK – Gs	E-mail naar 3 docenten Pr. 1B		Je vertelt in de mail over de gevolgen van de ontdekking van de landbouw voor mensen.	





STAPPENPLAN GROENE SCHOOL



Dit stappenplan beschrijft hoe je als groene school de begeleiding en monitoring van persoonlijke leerplannen kunt vasthouden en verbeteren. Op groene scholen staat leren in de werkelijkheid centraal. De roosters zijn vloeiend en leerlingen nemen er initiatief. Ze krijgen veel verantwoordelijkheid en dragen ook verantwoordelijkheid af. Docenten zijn niet alleen vakdocent maar ook (verplicht) coach; zij dragen hun vakkennis over én begeleiden de leerlingen in hun leerproces. Als coach is de docent ook degene die de leerling kan leren initiatief te nemen en de juiste stappen te zetten.



OVERZICHT STAPPENPLAN GROENE SCHOOL

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een haalbaar doel motiveert, helpt de leerlingen gericht te leren en vergroot de kans dat je werken met persoonlijke leerplannen met succes naar een hoger niveau kunt brengen. Door met een realistisch doel te werken, weet je waarop je wilt richten en hoe je kunt evalueren. Een haalbaar doel betekent ook voor jou als docent dat de lat niet te hoog ligt. Ken jezelf en ken de leervoorwaarden van je leerlingen. Docenten vragen om een andere manier van coaching dan denkers.

VOORBEELDEN

- Leertoleren [aan](#) verantwoordelijk taken zijn voor hun gemiddelde kennis.
- Leertoleren [aan](#) om hun persoonlijke kwaliteiten te ontwikkelen.
- Leertoleren leren omgaan met [feedback geven en ontvangen](#).

TIP!

- Iedere leerling heeft een andere set aan kennis en vaardigheden en een ander verworven haalbaar doel dat niet buiten zijn of haar comfortzone ligt. [Lees hier meer over de persoonlijke verantwoordelijkheid van leerlingen](#).

1. Doel

LEERLING 2020

NAAR STAP 2 →

STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? Verantwoordelijkheid afdragen is het moeilijkst wat je aan een puber kunt vragen. Denk daarom aan het belang van de [verantwoordelijke afdragen](#) en bedenk hoe je communiceert met de ouders om hen te laten weten wat hun zoon of dochter leert en moet opbrengen. Zorg er ook voor dat je de structuur goed op orde hebt en dat je weet waar welke leerling is als hij aan zijn persoonlijke leerplan werkt. Houd rekening met de tijd die het kost om die structuur te organiseren en plannen te maken.

TIP!

- Denk na over (individuele) coachingspraktijken en maak daarbij onderscheid tussen instructiemomenten en coachmomenten.
- Bedenk hoe je leerlingen mondeling en schriftelijk kan aanpakken dat ze op die goede weg zijn.
- Deel de verantwoordelijkheid voor projecten over verschillende docenten en maak vaste werkgroepen om samen de doorlopende leerlijn op niveau te houden en te verbeteren.

2. Tactiek

LEERLING 2020

NAAR STAP 3 →

STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaalt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Beschrijf welke actiepunten je gaat uitvoeren en stem de doelen van de leerlingen af op de leerdoelen en einddoelen. Welk communicatiemiddel zet je bijvoorbeeld in richting de ouders? Hoe zorg je ervoor dat je zowel introverte als extraverte leerlingen individueel goed begeleidt? Houd daar bijvoorbeeld in de planning van je coachingspraktijken rekening met en zorg dat je de introverte leerlingen als eerste spreekt. Is het doel om leerlingen te leren hoe ze moeten omgaan met feedback geven en ontvangen? Denk dan na over manieren om dit in de praktijk toe te passen.

TIP!

- Bekijk deze video over [docenten in leerplanning](#) of lees hoe je met je vakgroep [aanpak](#) kunt gaan.
- Bekijk deze video over het inplan van individuele coachmomenten of het inplan van doorlopende coachmomenten.
- Dine [leerplanning](#) is een hulpmiddel om leerlingen te laten reflecteren op hun competenties.
- En [leerplanning](#) is ook meer over reflecteren.
- Houd een discussie van een enquête om feedback te vragen aan de leerlingen.

3. Activiteiten

LEERLING 2020

NAAR STAP 4 →

STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiency en een duidelijke structuur. Hoe meer leersituatie er is, hoe belangrijker de structuur is. Houd in je draaiboek oog voor de leerdoelen en einddoelen, werken met persoonlijke leerplannen betekent nog steeds dat de leerlingen 'groot' einddoelen moeten doen. Werk in een team samen en neem de evaluaties in je draaiboek mee. Die kun je bijvoorbeeld na iedere periode uitvoeren. Plan ook momenten in (of maak gebruik van bestaande momenten) om het portfolio met de leerlingen en ouders/verzorger te bespreken.

TIP!

- Een voorbeeld van een draaiboek voor leerlingen vind je [hier](#).
- Stel duidelijke eisen aan het portfolio. Foto's en filmpjes zijn leuk, maar begrijpend leren is ook belangrijk.

4. Plan

LEERLING 2020

NAAR STAP 5 →

STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

In deze vijfde stap wordt het draaiboek of de planning gevolgd. Als docent monitor je of de leerling de stappen naar het leerdoel uitvoert. Wees je ervan bewust dat leerlingen fouten (mogen) maken. De verantwoordelijkheid van die eventuele fouten ligt echter niet bij jou, maar bij de leerling zelf. Als coach schakel je de ouders in als dat nodig is.

TIP!

- Neem iedere dag met je collega's aan het begin van de dag alle leerlingen door, waar staan ze en welke leerlingen hebben meer aandacht nodig?
- Gebruik de 5 W's (Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom) en de 5 H's (Hoe, Hoeveel, Hoe vaak, Hoe vaak, Hoe vaak) om te stellen en hen gericht te coachen.

5. Do

LEERLING 2020

NAAR STAP 6 →

STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Hoe gaat het met de uitvoering van je plan? Voelen de docenten zich goed begeleid en liggen de leerlingen op koers richting hun leerdoel? Lukt het om de persoonlijke leerplannen van de leerlingen te monitoren? Door dit en andere activiteiten te evalueren en continu te reflecteren, kun je controleren of je nog steeds op koers ligt. Vraag [feedback](#) aan de betrokken leerlingen, ouders/verzorgers, vakcollega's en/of teamleider om te controleren de voortgang van de leerling in het portfolio. Laat de leerling het verslag van het coachingspraktijk ook in zijn portfolio bewaren, zo waarborg je de pedagogische draad.

TIP!

- Verzamel alle informatie per leerling in een portfolio om zo de voortgang te controleren.

6. Check

LEERLING 2020

NAAR STAP 7 →

STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers of is bijsturing nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Laat docenten van elkaar leren via collegiale bezoeken en deel interessante en inspirerende vakliteratuur met elkaar. Zo versterk je met elkaar de positieve van persoonlijk leren.

TIP!

- Start als teamleider ieder overleg met een door een docent gevraagd interessant artikel of onderzoek dat interessant is om met de vakcollega's te delen.
- Deel je ervaringen en het leerproces met collega's; maak een nieuwsvierant of gebruik daarvoor het teamoverleg of de actievergadering.

7. Act

1. Nieuw doel

LEERLING 2020

NAAR STAP 1 →





STAP 1: KIES EEN HAALBAAR DOEL



STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je wilt bereiken en kies een haalbaar doel

Een persoonlijk leerplan motiveert leerlingen, helpt ze gericht te leren en vergroot de kans op succes.

Leerlingen kunnen al reflecteren op hun leerdoelen. Door met leerlingen hun leerproces te evalueren, worden ze zich bewust van hun

leervoorkeuren. Daarbij is het wel belangrijk wat jij als docent doet; doeners vragen bijvoorbeeld om een andere manier van coaching dan denkers. Stel hiervoor een realistisch doel op. Denk daarbij aan de onderstaande voorbeelden.



VOORBEELDEN

- ✔ Leerlingen [zelf](#) verantwoordelijk laten zijn voor hun gemaakte keuzes;
- ✔ Leerlingen [uitdagen](#) om hun persoonlijke kwaliteiten te ontwikkelen;
- ✔ Leerlingen leren omgaan met [feedback geven en ontvangen](#).

TIP!

- 💡 Iedere leerling heeft een andere set aan kennis en vaardigheden en een ander eerstvolgend haalbaar doel dat net buiten zijn of haar comfortzone ligt. [Lees hier meer over de 'Zones van ontwikkeling' van Vygotsky.](#)



NAAR STAP 2 →



STAP 2: BEPAAL DE TACTIEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Bedenk wat je nodig hebt om je doel te bereiken

Welke middelen, personen, materialen en kennis heb je nodig op weg naar je doel? Verantwoordelijkheid afdragen is het moeilijkst wat je aan een puber kunt vragen. Denk daarom aan het belang van de [pedagogische driehoek](#) en bedenk hoe je communiceert met de ouders om hen te

laten weten wat hun zoon of dochter leert en moet opleveren. Zorg er ook voor dat je de structuur goed op orde hebt en dat je weet hoever elke leerling is als hij aan zijn persoonlijke leerplan werkt. Houd rekening met de tijd die het kost om die structuur te organiseren en planningsen te maken.



2. Tactiek

TIP!

- 💡 Denk na over (individuele) coachgesprekken en maak daarbij onderscheid tussen instructiemomenten en coachmomenten.
- 💡 Bedenk hoe je leerlingen mondeling en schriftelijk laat aantonen dat ze op de goede weg zijn.
- 💡 Deel de verantwoordelijkheid voor projecten over verschillende docenten en maak vaste werkafspraken om samen de doorlopende leerlijn op niveau te houden en te verbeteren.



NAAR STAP 3 →



STAP 3: DENK NA OVER DE ACTIES

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Welke acties ga je ondernemen om je doel te bereiken?

Wat je bij stap twee hebt bedacht, bepaalt de activiteiten die je in deze stap gaat beschrijven. Omschrijf welke actiepunten je gaat uitvoeren en stem de doelen van de leerlingen af op de kerndoelen en eindtermen. Welk communicatiemiddel zet je bijvoorbeeld in richting de ouders? Hoe zorg je ervoor dat je zowel introverte als extraverte

leerlingen individueel goed begeleid? Houd daar bijvoorbeeld in de planning van je coachgesprekken rekening mee en zorg dat je de introverte leerlingen als eerste spreekt. Is het doel om leerlingen te leren hoe ze moeten omgaan met feedback geven en ontvangen? Denk dan na over manieren om dit in de praktijk toe te passen.

TIP!

- 💡 Bekijk deze video over [denken in leerdoelen](#) of lees hoe je met je vakgroep [aan de slag kunt](#) gaan.
- 💡 Bekijk deze video over het inplannen van individuele [coachmomenten](#) of laat je inspireren door [dit artikel](#).
- 💡 Deze [beoordelingsrubric](#) is een hulpmiddel om leerlingen te laten reflecteren op hun competenties. En [hier](#) lees je ook meer over reflecteren.
- 💡 Houd een klassendiscussie of een enquête om te vragen aan de leerlingen waar zij behoefte aan hebben."



3. Activiteiten



NAAR STAP 4 →



STAP 4: MAAK EEN DRAAIBOEK

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Een draaiboek biedt houvast

Een draaiboek helpt om de activiteiten in stap drie in een afgebakende periode uit te voeren. Het zorgt voor haalbaarheid, efficiency en een duidelijke structuur. Hoe meer keuzevrijheid er is, hoe belangrijker die structuur is. Houd in je draaiboek oog voor de kerndoelen en eindtermen; werken met persoonlijke leerplannen betekent nog steeds dat de leerlingen 'gewoon' eindexamen moeten doen. Werk in een team van docenten samen en neem de evaluaties in je draaiboek mee. Die kun je bijvoorbeeld na iedere periode uitvoeren. Plan ook momenten in (of maak gebruik van bestaande momenten) om het portfolio met de leerlingen en ouders/verzorgers te bespreken.



TIP!

- 💡 Een voorbeeld van een draaiboek voor leerlingen vind je [hier](#);
- 💡 Stel duidelijke eisen aan het portfolio. Foto's en filmpjes zijn leuk, maar begrijpend lezen is ook belangrijk.



NAAR STAP 5 →



STAP 5: VOER HET DRAAIBOEK UIT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Wat je gaat doen, staat in het draaiboek dat je in deze stap gaat uitvoeren

In deze vijfde stap wordt het draaiboek of de planning gevolgd. Als docent monitor je of de leerling de stappen naar het leerdoel uitvoert. Wees je ervan bewust dat leerlingen fouten (mogen) maken. De verantwoordelijkheid van die eventuele fouten ligt echter niet bij jou, maar bij de leerling zelf. Als coach schakel je de ouders in als dat nodig is.



TIP!

- 💡 Neem iedere dag met je collega's aan het begin van de dag alle leerlingen door; waar staan ze en welke leerlingen hebben meer aandacht nodig?
- 💡 Gebruik de 5 W's (Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom) en de 'Hoe' als handvat om de juiste vragen aan de leerlingen te stellen en hen gericht te coachen.



NAAR STAP 6 →



STAP 6: CONTROLEER WAAR JE STAAT

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

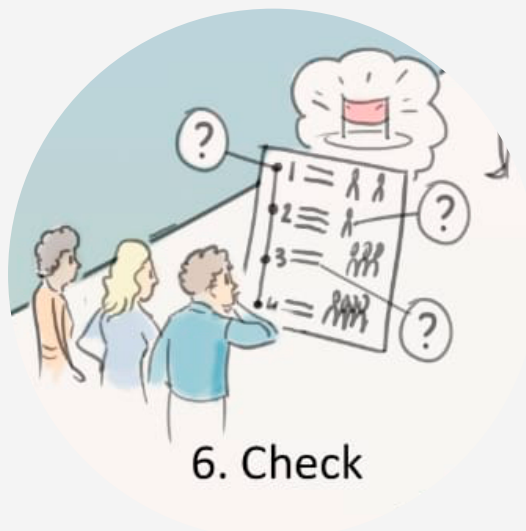
STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

Ben je samen met je leerlingen op de goede weg?

Hoe gaat het met de uitvoering van je plan? Voelen de docenten zich goed begeleid en liggen de leerlingen op koers richting hun leerdoel? Lukt het om de persoonlijke leerplannen van de leerlingen te monitoren? Door dit en andere activiteiten te evalueren en continu te reflecteren, kun je controleren of je nog

steeds op koers ligt. Vraag [feedback](#) aan de betrokken leerlingen, ouders/verzorgers, vakcollega's en/of teamleider en controleer de voortgang van de leerling in het portfolio. Laat de leerling het verslag van het coachgesprek ook in zijn portfolio bewaren; zo waarborg je de pedagogische driehoek.



TIP!

💡 Verzamel alle informatie per leerling in een portfolio om zo de voortgang te controleren.



NAAR STAP 7 →



STAP 7: INTERPRETEER DE RESULTATEN

STAP 1: DOEL

STAP 2: TACTIEK

STAP 3: ACTIVITEITEN

STAP 4: PLAN

STAP 5: DO

STAP 6: CHECK

STAP 7: ACT

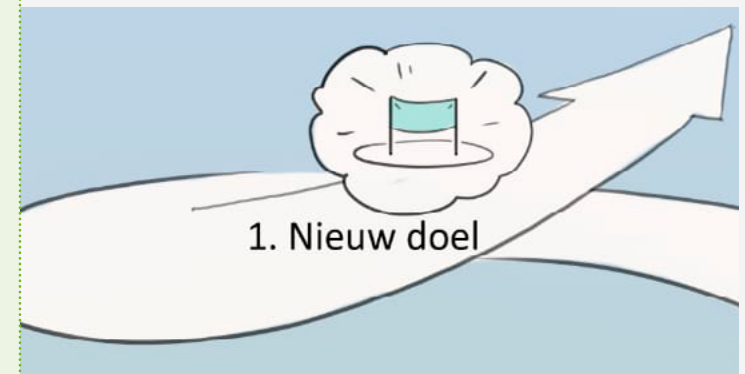
Wat vertellen de resultaten jou?

Lig je op koers of is bijsturing nodig? In deze laatste stap gebruik je de evaluatie en reflectie om je doel bij te stellen, je tactiek (stap 2) aan te passen of de gekozen activiteiten (stap 3) te heroverwegen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je goed op weg bent en dat je doel in zicht is. Laat docenten van elkaar leren via collegiale visitaties en deel interessante en inspirerende vakliteratuur met elkaar. Zo verstevig je met elkaar de positie van persoonlijk leren.



TIP!

- 💡 Start als teamleider ieder overleg met een door een docent gevonden interessant artikel of onderzoek dat interessant is om met de vaksectie te delen;
- 💡 Deel je ervaringen en het leerproces met collega's: maak een nieuwsbrief of gebruik daarvoor het teamoverleg of de sectievergadering.





VOORBEELD PERSOONLIJK LEERPLAN

MIJN EIGEN PLAN

DATUM:

Naam:	Klas:	Leerlijn/vak:

Mijn idee		
Mijn motivatie	Ik wil dit graag omdat Daarom 	
Wat weet ik al	Ik heb geleerd op school in de vorige periode of in klas 	Op mijn stage/sportclub van thuis heb ik ervaring opgedaan en daarom weet ik dat
Wat kan ik na het doen van dit project?	Bijvoorbeeld: samenwerken, begrijpend lezen of de grammatica van het Engels in de verleden tijd kunnen toepassen. 	

***Mijn eigen plan maken** – beantwoord de volgende vragen. Maak een document aan in je portfolio waarop je antwoord op de vragen geeft. Maak daarna een afspraak met je coach om samen je plan door te nemen.

Wie heb ik nodig ?	Wat heb ik nodig?	Materiaal dat ik ga gebruiken.
Hoe ga ik communiceren met de personen die ik nodig heb?	Hoe ga ik regelen wat ik nodig heb?	Hoe kom ik aan de materialen?
Aandachtspunten/niet vergeten in wie heb ik nodig?	Aandachtspunten/niet vergeten in wat heb ik nodig?	Hoe ga ik de kosten voor de materialen regelen?
Hoe ga je je ouders/ verzorger informeren?	Hoe kunnen je ouders/ verzorgers je helpen bij wat je nodig hebt?	Breng wel goed in kaart wat de kosten zijn. Dit bespreek je samen.



MIJN EIGEN PLAN DRAAIBOEK





VOORBEELD DRAAIBOEK

MIJN EIGEN PLAN DRAAIBOEK

Naam: _____ _____	Klas: _____ _____	Leerlijn/vak: _____ _____
--------------------------------	--------------------------------	--

Wat	Wie	Wanneer
_____ _____	_____ _____	_____ _____

Een draaiboek maken houdt in dat je noteert wanneer je initiatief toont, verantwoordelijkheid aflegt en verantwoordelijkheid draagt. Tevens noteer je hierin wie doet wat wanneer zodat je zeker weet dat je plan op tijd wordt uitgevoerd. Hierover heb je regelmatig contact met je coach. Het is jouw taak om de afspraken met je coach te maken en die op te nemen in dit draaiboek.

Let op: de eis is om twee evaluatiemomenten met je ouders/verzorgers in te plannen wanneer zij feedback geven op je eigen idee. Deze feedback gebruik je om je plan aan te passen of te verbeteren. Je draaiboek heeft dus altijd een datum zodat je weet of je in de up-to-date versie aan het werk bent.

Feedback tops & tips	Datum	Ontvangen Feedback
Coach		Voeg hier de link naar de ontvangen feedback in. Dat kan per document/filmpje/podcast of???
Ouders/verzorgers		
Coach		
Externe		
Mede leerling		
Coach		

Datum	Dit heb ik gedaan* Voeg in je portfolio foto's of andere bewijsstukken toe van wat je gedaan hebt.

